

ності з 1 серпня 2003 р. Новий правоохоронний орган спеціального призначення став правонаступником ПВ і продовжив процес боротьби з міжнародним тероризмом [12, ст. 19].

Отже, виходячи з того, що з 1991 р. й досьогодні в Україні немає значних проблем щодо наявності терористичних організацій та здійснення терористичних актів, можна вважати, що нормативно-правове забезпечення роботи прикордонників, у цьому напрямку було достатнім, а вони вправлялись з поставленими завданнями і виконували їх в передбаченому обсязі.

Література

1. Спецслужби запаздують з реагуванням. Терористическая опухоль расплзлась по всем континентам // Независимое военное обозрение. 9-15 апреля 2004. – С. 7.
2. Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV "Про основи національної безпеки України" // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351.
3. Закон України від 4 листопада 1991 р. № 1779-XII "Про Прикордонні війська України". – Хмельницький, 1993. – 6 с.
4. Комплексна програма розбудови державного кордону України. – К.: Держкомкордон, 1994. – 76 с.
5. Програма дій, спрямованих на підтримання режиму державного кордону України і прикордонного режиму, розвиток Прикордонних військ України та митних органів України, на період до 2005 року // Державний кордон України. 36. док. за 2000 р. – К.: Держкомкордон, 2001. – С. 46-99.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 січня 1996 р. № 77 "Про заходи щодо посилення охорони державного кордону України" // Державний кордон України. 36. док. за 1996 р. – К.: Держкомкордон, 1997. – С. 7-12.
7. Концепція охорони державного кордону та суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні // Державний кордон України. Збірник документів за 1996 р. – К.: Держкомкордон, 1997. – С. 28-37.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 січня 1996 р. № 83 "Про затвердження Програми боротьби з нелегальною міграцією на 1996-1997 роки" // Державний кордон України. Збірник документів за 1996 р. – К.: Держкомкордон, 1997. – С. 13-21.
9. Постанова Кабінету Міністрів від 27 лютого 1999 р. № 273 "Про затвердження Програми боротьби з нелегальною міграцією на 1999 – 2000 роки" // Державний кордон України. 36. док. за 1999 р. – К.: Держкомкордон, 2000. – С. 13-20; Указ Президента України від 18 січня 2001 р. № 22/2001 "Про заходи щодо посилення боротьби з незаконною міграцією" // Державний кордон України. 36. док. за 2001 р. – К.: Держкомкордон, 2002. – Ч. 1. – С. 2-12.
10. Державна прикордонна служба України: історія та сучасність / За заг. ред. М.М.Литвина. – К.: "ПРИНТ-ЕКСПРЕС", 2004. – 240 с.
11. Кордон. – 2003. – № 4. – С. 28-29.
12. Закон України від 3 квітня 2003 р. № 661-IV "Про Державну прикордонну службу України". – К., 2003. – 20 с.

46

бод людини. Зокрема за соціологічним опитуванням інтернет-видання, де з'ясувалося якому органу найбільше довіряють українці. Висвітлені цифри свідчать про низьку довіру до органів влади. Судам України довіряють 47,4 % учасників опитування, СБУ – 26,3%, прокуратурі – 18,4%, міліції – 7,9% респондентів [2]. Вказані дані потребують всебічного аналізу та оцінки такої ситуації. Менше половини населення вірять найефективнішому органу захисту прав людини – суду. Сьогодні панує така ж думка і серед юридичної громадськості. У великій мірі виправленню такого становища має сприяти реформування галузевого законодавства, зокрема прийняття нового Кримінально-процесуального кодексу, гуманізація норм кримінального, адміністративного законодавства. Велика частина недовіри населення судам викликана фактом домінування судової практики над вимогами норм закону. Простежується тенденція наданням переваг інтересам виконавчої влади при прийнятті судових вердиктів.

Та найбільше недовіри в опитуванні виражено до роботи міліції. Керівництво цього правозастосовного органу здійснює інтенсивний пошук шляхів виправлення такого становища. Так, на думку ректора Національної академії внутрішніх справ В. Коваленка для реформування діяльності органів МВС необхідно використати світовий досвід діяльності цих органів і встановити наступні вимоги: пріоритетним напрямом роботи поліції має бути служіння як потребам окремих громадян, так і суспільним групам; поліція повинна відповідати перед законом, а не перед урядом; поліція повинна захищати права людини, особливо ті, які є необхідними для вільної політичної діяльності у демократичному суспільстві; поліція має бути прозорою у своїх діях [3]. Доцільно також змінити назву державного органу України з міліції на поліцію, як у передових демократіях світу. Кардинальної зміни форми діяльності потребує і прокуратура.

Та найбільшим негативним фактором діяльності всіх вище вказаних органів є корупція. Яка сьогодні пронизує все суспільне життя, є його корозією і слугує, на думку населення своєрідним "засобом захисту прав і свобод людини"

Ось тому реальне забезпечення захисту прав і свобод людини становить найголовніше завдання України і потребує зусиль всього українсько-го суспільства.

Література

1. Богораз Лариса, Даниэль Александр Свобода. рівність. права людини / Лариса Богораз, Александр Даниэль. [Електронний ресурс]. 2009. – Режим доступу - <http://edu.helsinki.org.ua/index.php?id=1242677369>
2. Результат интернет-опитувань (Интернет-видання) – Режим доступу: // <http://www.LegalActivity.com.ua> (Интернет-видання).
3. Коваленко В. Система фахової освіти потребує докорінного реформування / В.Коваленко // Юридичний вісник України. – 2011. – 3-9 грудня.

48

Кравчук М. В.

кандидат юридичних наук,
доктор права УВУ, доцент,
завідувач кафедри теорії
та історії держави і права
Тернопільського національного
економічного університету

ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ – ОСНОВА ДЕРЖАВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУВЕРЕННОЇ УКРАЇНИ

Закріплення прав і свобод людини як засобу забезпечення її гідності пронизало всю законодавчу базу (масив нормативно-правових актів) сучасної Української держави. Суть категорій "права і свободи людини" має дискусійний характер і проявляється в різних аспектах як культурні, моральні, релігійні, філософські, політичні категорії та як сукупність юридичних норм, зафіксованих в законодавстві, конституції, міжнародних правових документах [1]. Та, незважаючи на це, саме зміст цих базових понять і вимоги до їхньої реалізації знайшли ґрунтовну юридичну регламентацію в законах України та, ратифікованих парламентом, міжнародних документах. Теоретичне обґрунтування та визначення основних засад захисту прав і свобод особи стало фундаментом власного державотворення, в якому проявилось потужне намагання нації реалізувати політично-правові ідеї з цієї проблематики, вироблені українцями впродовж тисячолітньої історії. Основні стандарти з прав і свобод людини зафіксовані в Загальній декларації з прав людини та міжнародних пактів з громадянських та політичних прав і свобод та економічних соціальних та культурних прав і свобод людини, Європейської конвенції з прав та основних свобод людини, норми яких також знайшли свій розвиток у Основному законі країни, а після їхньої ратифікації, стали складовими Українського законодавства. Таке всеохоплююче правове підґрунтя мало бути запорукою ефективного захисту прав і свобод людини в Україні. До цього зобов'язує Конституція України, де в її ст.3 чітко закріплено, що "права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави". З огляду на вище вказане та врахувавши положення базового політико-правового акту, що Конституція є законом прямої дії, можна з впевненістю стверджувати, що захист прав і свобод в Україні має досконалий характер і потребує урегулювання. На жаль, реалізація захисту прав і свобод в Україні перебуває в стані потребуючого негайної реалізації. Це підтверджують рейтинги органів, які забезпечують сам захист прав і сво-

47

Крикунов О. В.

Доцент кафедри кримінального права,
кримінального та адміністративного
процесу, доцент, Волинський
національний університет
імені Лесі Українки

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАХИСНИКА У ПРОВАННІ ПРАВА ПО КРИМІНАЛЬНІЙ СПРАВІ

Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому і підсудному права на захист є важливим конституційним правом. Відповідно до ч. 2 ст. 63 Конституції України підозрюваний, обвинувачений і підсудний мають право на захист, а забезпечення цього права зазначеним особам є однією з основних засад судочинства в Україні (п. 6 ч.3 ст. 129 Конституції України). Тому конституційне право на захист розвинене та гарантоване у багатьох нормах КПК України.

Як справедливо зазначає В.Т. Маляренко людина, що підозрюється чи обвинувачується державою у вчиненні злочину, перебуває в значно гіршому становищі, ніж держава, оскільки не має тих можливостей для захисту, що має держава для обвинувачення [1, 14]. Це міркування сумнівів не викликає, адже пересічна особа майже завжди не має знань щодо своїх прав, порядку їх здійснення, та гарантій. Однак навіть ознайомлення підозрюваного, обвинуваченого із своїми правами не виключає потреби в захисникові, оскільки саме він може правильно оперувати можливостями, які надають ці права. Знання адвокатом можливостей і обов'язків відповідних органів та посадових осіб дає йому змогу вільно орієнтуватись у процесі розслідування кримінальної справи, обрати та втілювати правову позицію, яка найбільшою мірою відповідає інтересам підзахисного, при цьому сприяючи судові у постановленні законного, обґрунтованого та справедливого рішення.

Захисник при необхідності зможе використати законні засоби протидії свавільним діям слідства: написати скаргу прокурору, оскаржити вимогу в суд, звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, міжнародних установ, ЗМІ.

Посадові особи, які ведуть провадження у кримінальній справі, зобов'язані в силу закону забезпечувати правову охорону прав підозрюваного та обвинуваченого. Тому буде помилково вважати, що захист обвинуваченого здійснює тільки його захисник. Усі органи, від яких тією чи іншою мірою залежить доля обвинуваченого (орган дізнання, слідчий, прокурор, суд), повинні не лише виконувати свою безпосередню справу, а й забезпечувати реальне здійснення обвинуваченим своїх прав і законних інтересів

49